

שופתי ה' ^{גליון}

מטרתנו: להאיר ענין מבקשי ה', לסייע ליבנם בעסקן פנימיות תורת החסידות
במושגת רבינו הבעל שם טוב ותלמידיו הקדושים
ולדעת את המעשה אשר יעשוון לקיים מצוות ה' באופן הראוי ותבונה נכונה

חן החסידות

ביאור מאמר אחד מספרי חסידות
עם הקדמות וכללים מספרי שפתי חן, וביאור משולב

ספר השבוע:

דברי אמת (לובלין, ד"ה במדרש ותלמינה)

הקדמות וכללים

א) ירידת השפע: הש"ת משפיע בכל רגע שפע חיות לכל הנבראים, והכל נשפע ויורד מן האין סוף ב"ה על ידי התלבשותם בתוך העשר ספירות העליונות, שהם: כתר חכמה בינה, חסד גבורה תפארת, נצח הוד יסוד מלכות. ואלו העשר ספירות מתחלקים לחמשה [מרומוזים כד' אותיות שם הו"ה וקוצו של יוד], כתר, חכמה, בינה, תפארת [שבתוכו מתחברים כל ששה ספירות חג"ת נה"י], ומלכות.

ב) מוחין ומדות: באופן כללי נחלקים העשר ספירות לשתיים: מוחין ומדות, א] השלש ראשונות כתר חכמה ובינה, נקראים 'מוחין'. ב] השבע תחתונות תפארת חסד גבורה ומלכות, נקראים 'מדות'. ויעקר הנהגת עולם הזה הוא על ידי המדות שהם יחוד קודשא בריך הוא (תפארת) ושכינתיה (מלכות), שהם בכחית 'משפיע ומקבל', שהקב"ה (תפארת) משפיע כל השפע הנצרך להנהגת העולם, והשכינה הקדושה (מלכות) מקבלת השפע ומחלקת לכל הנבראים התחתונים התלויים בהנהגת המלכות.

ג) להמשיך מוחין במדות: אף שהמדות הם רק ז' חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד (הנקראים בכליות 'תפארת') ומלכות, מכל מקום אי אפשר שיתנהג העולם עם המדות לבדם, כדוגמת אדם התחנך כשהוא בטריוף הדעת בלי מוחין אינו יכול לפעול מאומה, ככה על דרך משל הוא בעולמות העליונים, שכל זמן שהמדות הם לבדם בלי הארת המוחין מהג' ראשונות כתר חכמה בינה, אין העולם יכול להתקיים.

ד) עבודת בני ישראל: כח זה להמשיך מוחין מהג' ראשונות להמדות, מסר הש"ת בידינו, שעל ידי עבודתנו בתורה ובמצוות ותפלה אנו ממשכים הארת המוחין מהג' ראשונות אל תפארת ומלכות, כדי שגם המדות יהיו שלמים בעשר ספירות, ואז לפי ערך שפע המוחין שקבלו המדות מהג' ראשונות, ככה יתנהג העולם בהתגלות וברחמים גדולים, וישפע שפע רב.

ה) התעוררות המקבל: כדי להמשיך שפע ומוחין מלמעלה, צריך מתחילה התעוררות המלכות, שכן דרך כל 'משפיע ומקבל', שמתחלה צריך 'המקבל' לעורר את הרצון והחשק אצל 'המשפיע' שירצה להשפיע, על ידי שמראה עצמה שהיא משתוקקת מאד לקבל השפעתה ממנו, ומכנת עצמה בכל מיני הננות שתהא ראויה לכך. וזה נעשה על ידי עבודתנו בתורה ומצוות בעולם הזה, כי

חן המקור

א. מבואר בשפתי חן הכללי הקדמה ה. ג. מבואר בשפתי חן הכללי הקדמה ז עמ' צג. ד. מבואר בשפתי חן הכללי שער ב הקדמה ז עמ' צט-קכ, ושם בהקדמה כו עמ' תפ. ה. מבואר בשפתי חן הכללי הקדמה ז עמ' קט באות יט. ו. ראה שם באות יט. ז. מבואר בשפתי חן הכללי הקדמה טו. ח. ראה שם באריכות, וכבר מבואר בגליון שפתי חן פ' חיי שרה ט. ראה באריכות ביאור ענין 'חכמה ובינה' בשפתי חן הכללי הקדמה ח עמ' קנ-קסג. י. מבואר בשפתי חן הכללי הקדמה י. וראה עוד שם הקדמה ז אות כא. יא. מבואר בשפתי חן הכללי הקדמה ז עמ' קל, ושם באות ל. וראה עוד שם הקדמה כג, ושם באות א. יב. מבואר בשפתי חן הכללי הקדמה ז עמ' קלה-קלט.

חן השבוע

מאמר התבוננות בענין הפרשה והזמן

האיך לאחוז את קדושה משולשת

בשבת קודש הזה מאיר עלינו קדושה משולשת של שלשה אורות: א) קדושת השבת פרשת מקץ, ב) קדושת נר חנוכה, ג) קדושת ראש חודש, כל אחת לעצמה גדולה מאוד וכדאי לעצמה להשפיע אורות קדושות לנשמת ישראל, וכאשר יש שתי קדושות מתרבה האורה פי כמה, אכן כעת זוכים לקדושה משולשת שעל זה אמר הכתוב (קהלת ד י) 'וְהַחֹטֵם הַמְשַׁלֵּשׁ לֹא בְמִהְרָה יִנְתָּק'.

ואמר הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זלה"ה, למה נקראו החגים זמנים לששון בשם יום טוב, כי אמרו חכמינו ז"ל (ברכות ה.) 'אין טוב אלא תורה', אם יש איזה מציאות של 'טוב' בעולם הרי זה רק התורה, וכל מה שנראה שהוא טוב תדע דאם אין לה שייכות אל התורה אינה טוב רק דמיון טוב, אכן ביום השבת שנקבע היום לקרוא את הפרשה בתורה, אז בפתיחת התורה מתגלה אור הגנוז הנגנז בה, ומתנוצץ האור כי טוב על כל העולם, אכן כאשר באים המועדים לשמחה שמוציאין שני ספרי תורות, מתרבה הטוב ביותר, ולכן הוא יום טוב היינו 'יום' שמתרבה ה'טוב', ומוכן שיום הזה הוא יום מבורך בכל השפעות טובות.

ובכן בשבת קודש הלזה שמוציאין שלשה ספרי תורה, הרי יורדים שלשה אורות קדושות, ומתרבה האור כי טוב שלשה פעמים, אזי נתחזק האור כי טוב בחזקה, ועל זה אמר הכתוב וְהַחֹטֵם הַמְשַׁלֵּשׁ אם האור הנמשך כחוט בא באור משולש, אזי תהיה בטוח שלא בְמִהְרָה יִנְתָּק, ובכן בשבת זו כדאי וטוב לאחוז באור הטוב המשולש.

והנה 'טוב' הכוונה על איזה טוב הגנוז ומכוסה מעין הרואה, כמאמר הכתוב (תהלים לא כ) קוֹחַ רֵב טוֹבָךְ אֲשֶׁר צִפְנָתָ לְיִרְאָיִךְ, ובספרים הקדושים (וה"ק בראשית ג.) נקרא בשם טוביה גְּנִיזוּת גְּנוּיָה, וקאי על מדת צדיק יסוד עולם שבזכותו נשפע שפע רב לכל העולם, ויש בה שני מושגים: א] 'צדיק חי' עולם' הוא צדיק המשפיע שפעו לכל בני העולם, ומחיה אותם בכוח קדושתו, ב] 'טוביה גניזו בגויה' צדיק המסתיר עצמו מבני העולם, וכל טובו וחסדו נעלם ומכוסה מהבריות.

ולכן בסתם ימים נעלם האור כי טוב מבני אדם, ובשבת ויום טוב מתגלה האור כי טוב, כל יום כפי בחינתו, אכן בשבת זה שיש בה קדושה משולשת, שמאיר ומופיע אור כי טוב באופן גדול מאוד ושופע על ראשי עם קודש, וכל הרוצה ליטול יבוא ויטול.

וכדאי להסמיך לזה דברות קדשו של רבינו הקדוש בעל באר מים חיים זלה"ה מה שכתב בהקדמת ספרו הקדוש 'סידורו של שבת' שסידר את ספרו על פי חכמת האמת מלושב במעטה של דברי מוסר השווים לכל נפש, ומבארו על פי הפסוק (משלי כה יא) תַפְּחוּ יָדְכֶם בְּמִשְׁפָּחוֹת

הקדמה

ספר סידורו של שבת (שורש הראשון ענף א - עלה ד')

לפתוח את הדלת ליכנס אל השבת:

עד כאן למדנו מהמעלה הגדולה של שבת קודש יותר מכל המועדים וזמנים, שהוא קודש מעצמו בלי איתערותא דלתתא, ואינו תלוי במעשה התחנותים, וכל פעולתינו בשבת קודש הוא רק לשמוח עם מעשי ה' הנעשה ממילא ביום הקדוש הזה, כמו שאומרים בעת קבלת שבת (תהלים צב ה) **בְּמַעֲשֵׂי יְדִיךָ אֲרֹנָה**, שהאדם מזמר ומרנן להשי"ת על מעשי ידי ה' שעושה בזמן הזה.

וכבר הבאנו לעיל המשל ממסילות הברזל (בא) הנוסע מעצמו, שהאדם הנוסע אינו מוסיף כח ואינו משנה כלל בעצם הנסיעה, וכל פעולת האדם הוא רק 'לעלות' על הבאן, ומשם ואילך נעשה הכל מעצמו, וכעין זה הוא באדם העולה על מאשין (עליועטאר) המעלה אותו אל קומות הגבוהות של הבנין, שיש כמה פעמים שהמאשין עולה ויורד מעצמו כל היום, ואין האדם צריך לעשות כלום רק לפתוח את הדלת וליכנס, אך המעט שצריך לעשות הוא ללחוץ את הכפתור ולפתוח את הדלת, שאם לא כן לא יוכל ליכנס בה, ואז יעלה המאשין לבדו, והוא ישאר למטה מבחוץ.

וכן הוא בקדושת השבת, שבכל שבת קודש יש עליית העולמות למעלה למעלה עד עולמות הקדושות והגבוהות מאוד, ועבודת האדם הוא רק ללחוץ את הכפתור לפתוח את הדלת וליכנס בקדושתה, ואז כבר יעלה עם קדושת השבת למעלה למעלה, ובשורש הזה יבואר איך פותחין את הדלת של קדושת שבת, ואיך נכנסין בה.

כל מצוה גורם איתערותא דלתתא:

ומוסיף רבינו המחבר הקדוש זלה"ה שקדושת השבת דומה לבריאת שמים וארץ, כמו שבריאת העולם היתה בלי התערורות התחנותים, כי עדיין לא היה נברא העולם,

ולא היה שום מציאות של נבראים לא בני אדם וגם לא מלאכים ושרפים שיסייעו לבריאת העולם, ועם כל זה בראו השי"ת מעצמו באיתערותא דלעילא, וכל זה חזר ונשנה בכל שבת קודש שקדושתה באה מאיתערותא דלתתא בלי עזר מתחנותים. אך יש כאן יסוד גדול הנצרך מאוד לעבודת איש ישראלי בכל עת ובכל שעה, כדלהלן:

הורר לנו רבותינו הקדושים מרן האר"י ז"ל ומרן רבינו הבעל של טוב זכותם יגן עלינו, שעל ידי כל עבודת האדם בתורה ומצוות נעשה איתערותא דלתתא, מההשתוקקות לקיומם, ונקרא בלשונם הקדוש העלאת מ"ן, ראשי תיבות [מיין נוקבין], כלומר ההשפעה שה' מקבל' מעלה לקראת ה' משפיע', שזוה מראה המקבל את גודל השתוקקותו לקבל ההשפעה, וזוה יתעורר בה' משפיע' חשק ורצון להשפיע לו ברכה, והשפע החדש היורד אחר כך על ידי ה' משפיע' נקרא הורדת מ"ד [מיין דכורין] עיין שפת ין הכללי הקדמה טו.

והענין מתואר לאיש המגיע הביתה בערב, אחר יום קשה של עמל ויגיעה עם עסקים רבים, והנה הילד הקטן בן שתי שנים רץ לקראתו וצועק בחביבות טאטי טאטי, ומראה חכמת הילדות שלו באיזה משחקים וכדומה, הנה אלו החכמות והפעולות של הילד אינם יחידים אצל אביו, כי בודאי יכול האב לעשות מה שהילד עושה, אבל גודל השמחה הוא מהגעגועים והתשוקה של הבן אל אביו, שזה גורם נחת רוח גדול כל כך עד שכל המצב רוח שבבית נתהפך למצב של שמחה וחדוה, ובאותו הזמן שוכח האב מכל דאגותיו של היום הקשה שעבר עליו, וחוטף את הבן ומחבקו ומחבבו ונותן לו מטעמים כאשר אהב, וגם האם נהנית מאוד ומוסיפה דברי שבח על הילד, ואז מתמלא האויר בבית בשמחה והתעלות, וכל הבית נתיחד בחביבותא.

וכן הוא כביכול בעולמות העליונים, כי רצון השי"ת היתה ליהנות מעבודת בני

המשך בעמוד ג'

חן החסידות

המשך בעמוד א'

ביאור משולב

לפי גודל ערך העלאת מ"ן ככה הוא שפע היורד

תוכן הענין: שבע שני השבע היה מכה שהגיע העלאת מ"ן עד הכתר, ומשם נמשך בריבוי גדול כל כך לפי שאין שם גרנד רע כלל

עצמם ולהודות שאין עוד מלבדו, ועל כן נקרא אותה בחינה כביכול 'כתר', כיון שבאותה בחינה ניכר מציאות השי"ת לכל, לא לבד לכוחות הקדושה ועובדי ה', אלא אפילו לכוחות הרע והקליפות, וזה מתבטא כשאנו אומרים שלבש הקב"ה 'כתר' על ראשו כביכול, וכיון שש"ס - בכתה, הוא צהעלס גדול ולית מתעשה תפיסא צו, על כן צשמו הוי"ה שהוא מתלבש ומאיר בכל מקום, דהיינו שבכל ספירה וספירה מאיר שם הוי"ה בניקוד אחר, ושם הוי"ה המאיר בספירת כתר הנקודה הוא קמ"ז, לשון 'סתוס', ואולם ספירת חכמה הנקרא צחכמה 'פותח' שעריים, הרי השם הוי"ה המאיר שם הנקודה 'פתח', כי נפתח מעט גילוי מציאותו ואינו סתום עוד בהעלם כל כך כמו בכתה, ולכן ניקודו 'פתח'.

וזה ופעש הארץ הוא הקדושה שמעורר מ"ן מתתא לעילא, כלומר השכינה הקדושה ספירת 'מלכות' הנקרא לגבי לעילא 'ארץ', כנודע ד'שמים וארץ' בכל התורה כולה רומזים על 'תפארת ומלכות' משפיע ומקבל, פעשע עני השפע שלא היה מסך מצדיל והראיה כי שהארץ (היא המלכות) עשתה והעלתה מ"ן לקמ"ס, היינו שהגיע למקום שנקודת הוי"ה צרון הוא הוא צ'קמנ"ן, ולכן על ידי זה צא שפע גדול והיה השועב גדול.

וזה פירוש המדרש 'לאו מכולל'ן, כי השפע מאיזה מקום שיואל, כן הוא ע"ש השפע, וכאן שהיה נמשך ויורד השפע מספירת כתר על כן נקרא השפע שירד מלשון 'כתר', 'מכולל'ן, 'מוכמרים'.

בתורה ותפלה, והנה כל מה שעולה יותר מ'מ"ן לעורר מלמעלה יורר [כי כפי ערך ההעלאת מ"ן יכולה הגיע למעלה ביותר עד בינה או חכמה, ולפעמים גם עד הכתר], צא שפע יומה, כי כל הקרוב הקרוב לה' יתברך, פירוש שהגיע ההעלאת מ"ן למקום גילוי קדושתו, אז השפע יורר גדול, שכן ודאי דצשעת ר"ון כגון בתפלת מנחה של שבת שאז הוא 'עת רצון' שאפשר לגרום העלאת מ"ן עד הכתר, אז אפשר לעורר יומה, ואז דציקותו הוא יומה, כי אין מסך מצדיל בזמן ובמקום גבוה כזה.

והנה דרגה היותר נעלה של השתוקקות והעלאת מ"ן הוא בעת שאנו אומרים (נפלת מוסף) קטר יסנו לך ה' קל"היג, כי צוה לנו רוצים לגרום קירוב הגאולה להתגלות מלכותו יתברך לעין כל בהמשכת 'מוחין דכתר', והטעם שנקרא מוחין הגבוהים ונעלים הללו בשם 'מוחין דכתר', מבאר רבינו: שהוא כמו דרך משל המלך צלא 'כתר' אינו ניכר מלכותו לכל אנשי המדינה, כי אם ליודעיו, ואולם צ'כתרו' ניכר לכל אנשי המדינה אפילו הרחוקים מאד. שהוא המלך. וכך בהנמשל למעלה בעולמות העליונים, צמקום עליון, במקום ספירת הכתר, שאין שום נדנד רע כלל עד שאפילו כוחות הרע מוכרחים להכניע

(א) במדרש (צ"ר פ"ג ס"ו) וסתלניה פעשע עני השפע אשך ה"ה צארן מנ"ס (מא נג), ילאו 'מכוללת' [-מוכתרות, מלשון כלילת ויפ]. והוא לרין ציאר מהו כוננת אומרו ששבע שני השפע יצאו 'מוכתרות'.

(ב) ועוד דקדוק אחר, הנה כתוב (מא מו) ופעש הארץ פעשע עני השפע לקמ"ס, לשון 'לקמ"ס' אינו מוצן כלל, ותרגומו 'לאוריס', והגם שהכונה מובנת לפירוש התרגום, מכל מקום קשה לשון הפסוק, דלפי זה היה לכתוב כן בפסוק, כלומר 'תעש הארץ בשבע שני השבע לאוצרים', ואל תשיבינו שלשון זה אינו מורגל בפי המקרא, דזה אינו כי 'אוצרין' הוא לשון מקרא, כמו (דברים כ"ט) יפתח ה' לך את 'אוצרו' הטוב.

ופירשנו בעזרתו יתברך, הנה כתוב (ויקרא י"ג) אשה פי תצריע וילקה יקה, ואיתא בגמרא (נדה כ"ז) 'אשה מזרעת תחילה וילדת זכר', הרי שלפי ערך התעוררות הנקיבה מתחילה, ככה הוא איכות הולד החדש, וכן נמי 'כנסת ישראל' ספירת מלכות, נקראת 'אשה', והעלאת המ"ן שהיא מעלה בכדי לעורר הרצון בבחינת קוב"ה לקבל שפע החדש, הוא תורה ותפלה של כלל ישראל, שזוה היא יכולה לומר 'ראו באיזה בן באתי לפניך' שעובדים לפניך

ביאור משולב

תוכן הענין: א) שבת דומה לבריאת העולם שנברא בלי איתערותא דלתתא, ב) השי"ת ברא העולם בלי שותף כי עשה בעצמו האיתערותא

ענף א - עלה ד

ובדברים האלה יבואר כטוב טעם ודעת, מה שבמלת 'בראשית' תיכף בהתחלת התורה רמז הקב"ה מצות 'שבת', כמו שכתוב בתיקוני זוהר כמה פעמים שבתיבת 'בראשית' תמן שם נרמז מצות 'שבת' [יש להוסיף, שבתיבת 'בראשית' יש אותיות 'תרי שבת', היינו שני שבתות, לרמז מה שלמדנו בהקדמת הספה, ששלימות השבת הוא רק כששומרים שני שבתות, כאמרם ז"ל אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות מיד נגאלין, ולכן הרמז של 'שבת' הוא דייקא לשבת אמיתי בתכלית השלימות, היינו שבת שני הנמשך אחר שבת ראשון שנשמר כהלכתה], כי בענין הזה שאין צריך איתערותא דלתתא השווה קדושת השבת לבריאת שמים וארץ, כידוע למכני מדע, אשר ברא כל עולמים ברוך הוא וברוך שמו האציל (עולם האצילות) וברא (עולם הבריאה) ויצר (עולם היצירה) ועשה את עולמו (עולם העשיה) בלי שום איתערותא מוולתו, כי לא היה אז שום בריאה שיוכל לעשות איתערותא מלתתא, וכמאמר הקרא (ישעיה מד כג) אָנֹכִי ה' עֹשֶׂה בַלַּי, נִפְּחָה שָׁמַיִם לְבָדִי, רָקַע הָאָרֶץ מֵאֲתָי, שהשי"ת בעצמו עשה את השמים ואת הארץ (כמבואר להלן).

עלה ה

ואמרנו חכמינו וזכרונם לברכה (מדרש רבה בראשית א א) ביאור בפסוק הנזכר רקע הָאָרֶץ מֵאֲתָי, שכאלו מי אָתָי כתיב, והכוונה מי היה שותף עמי כברייתו של עולם, ומונב מעצמו שחם ושלוש שיהיה צריך הקרא לומר שלא היה שותף להקב"ה במעשה בראשית, כי מי פָתַי יסור הָנָה להסתפק חם ושלוש על שני רשויות, אין צריכין קרא להוציא מלבם של הכופרים חושבים שיש שתי רשויות חס ושלוש, כי מי שיש לו מוח בקדקדו יודע שזה שק, וכבר הדברים נחקרים ועומדים בדרך השכל והמושכל והם מבוארים בספרי המחקר כמו 'מורה נבוכים', 'חובת הלבבות' שער היחוד, ועוד. בגודל בירור אחר בירור ומנופה בשלש עשרה נפה, עד שאין להסתפק כלל על אחדות הבורא יתברך, שהוא כלתי מושג ומוגבל משום צד בעילא ותתא וארבע רוחות העולם, ומה שיש השגת הגבול, הוא רק בהנבראים, לא בהבורא יתברך חלילה וחלילה, ודבר המתבאר בשכל אין צריכין קרא על זה.

ואך מה שהוצרך הכתוב להודיע שלא היה אתו שום כח ומסייע אל הבריאה, הקרא למעט

אתא שאפילו האתערותא הנצרך לא היה שם, ורצה להגדיל שבח הבורא יתברך להודיע לנו חסדו הגדול, דאף שתכלית הבריאה היה לזה שיהיה אתערותא עולה מתתא לעילא בכל הדברים, דהגם שלכל עניני הבריאה נצרך הכח של איתערותא דלתתא, ולזה נברא העולם באופן של נסיונות ובחירה והסתרת פנים, הכל בכדי לתת לבני ישראל האפשרות להתעורר ולגלות כבוד ה' בכל הבריאה, ומהו יהיה איתערותא דלתתא לעורר שיבוא השפעה טובה לעולם מלמעלה, ועל ידי האיתערותא של בני ישראל מתעורר לעילא להיות על ידי זה הקב"ה מטיב לברייתו בידו הגדולה, והכוונה, שכאשר איש יהודי מתאמץ ועמל לעשות מה שצווה ה' ככל המבואר בשלחן ערוך, גורם גילוי כבוד ה' בעולם, ומזה עולה הנאה ונחת רוח ליוצרו, ומזה נעשה בחינת 'חוד' למעלה (כמבואר לעיל), ואז יורד מן השמים שפע רב עד אין שיעור ועד אין ערך, וברוך שכא לראות כך בא ליראות (לשון הגמרא חגיגה ב) כפי ערך ההתאמצות בעבודה וגודל נחת רוח העולה למעלה, כך הוא ערך השפע היורד אליו, כל אחד מקבל איש כמתנת ידו, כפי גודל ההתלהבות שהיה באיתערותא דלכא, לערך חיות הקדושה אשר בו, וכאשר נבאר (בשוש הזה ענף ב) מיב מהות ענין האיתערותא שיעשה האדם כדי לקבל קדושת שבת, מכל מקום בעת הבריאה שלא היה באפשרויות, היה חסדי המקום ברוך הוא שיחדש גם את זה, להיות האיתערותא עולה מניה וביה בכדי לברוא את עולמו, וקודם הבריאה מילא את עצמו כביכול בשמחה והנאה ממעשיהם של ישראל שעתידין לעשות כאילו כבר נעשו, ומזה נתהווה 'יחוד' שגרמה ירידת השפע ואז נברא העולם, כידוע כל זאת מדברי האר"י ז"ל לטועמי מעין החיים.

וזה כונת המדרש מי אָתָי כתיב, מי היה שותף עמי כברייתו של עולם, כלומר מי היה אתי לעשות אתערותא מלתתא, ורק השי"ת בחסדו הגדול ברא את העולמות ועשה בעצמו גם התחלת האיתערותא הלו, ומאת ה' בעצמו היתה זאת היא נפלאת בעינינו, למה הוצרך לעשות כן, אבל זה היה רצונו שיברא העולם דייקא על ידי איתערותא דלתתא.

ועל כל פנים מאחר ששנינו שבת ובריאת העולם שוין במעלה זו, שנעשו שניהם כחסד א-ל כלתי אתערותא מאתנו רמז בתיבת 'בראשית' מצות שבת, להודיע שגם בשבת קודש בו יש המעלה מה שהיה בראשית הבריאה.

ישראל כאב המתענג ממעשה בנו, ולכן ברא את העולם הזה שהוא עולם הבחירה וגם עולם הנסיון, עם יצר הרע קשה, ורצה השי"ת לראות איך בני ישראל עושין רצונו בנאמנות, ווי זיי דראפן זיך צום אייבערשטן לעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם, וכאשר השי"ת רואה שלבבו נאמן אל ה', כמו שאומרים בתפלה ומצאנת את לָבָבו וְאָנְקוֹן לְפָנָי, אז עולה למעלה נחת רוח גדול, וזה הוא אתערותא דלתתא ונקרא בשמים שמחה גדולה שאין גשעה, וכל המלאכים ושרפים מודים ומשבחים להשי"ת שיש לו עם קדוש וחביב כזה, ומגודל השמחה נעשה 'חוד' גדול, שכולם כאחד מודים ומשבחים להשי"ת על בניו החביבים, ואז משתתקים ומתבטלים כל המקטרגים ומלאך רע בעל כרחך יענה אמן, ומהו היחוד גודל בשמים שפע רב, כי השי"ת כביכול מחבק ומנשק את נשמת בני ישראל ומשפיע להם ברכות מרובות עד בלי די.

וכל זה נעשה בכל עת שאיש ישראלי עוסק בתורה ותפלה ובכל פעולה לטובה בעושה בחשק ובכיסופין, ומונב מעצמו שכדוך שבא לעשות כן בא ליראות, דהיינו אם עושה המצוה באהבה ויראה עם גשמאק בחשק הלב, אז לעומתו מקבל מלמעלה גילוי אהבתו יתברך, ונשפע לו ברכות מרובות ברוחניות ובגשמיות כיד ה' הגדולה, אבל אם חס ושלוש עושה המצות בלי חיות ובלי לב רק "יצא צו זיין", אז מגיע לו השפע ברכה מן השמים גם כן באופן זה, ודי למכין.

מי עשה איתערותא דלתתא לבריאת העולם:

והנה אם כן הוא רצון הבורא שכל שפע היורד מלמעלה צריך להיות על ידי איתערותא דלתתא, ורק כשהשי"ת רואה איך בניו החביבים 'דראפן זיך אויף די גראדע ווענט' נעשה יחוד ונבראו ברכות והשפעות, אם כן יוקשה איך נברא העולם בששת ימי בראשית, הלא לא היה אז מי שיעשה איתערותא דלתתא, לא בני אדם ולא מלאכים, כי אז לא היה עדיין שום מציאות, ואדם אין לעבד את האדמה.

אכן, גם אז היה איתערותא דלתתא, כי השי"ת התבונן במחשבתו כביכול בגודל ההנאה שיהיה לו לעתיד לבוא מעבודת בני ישראל בכל הדורות הבאות עד דור הזה שאנו נמצאים בו, ועד בכלל, וראה שגם בדור כזה שהוא מלא נסיונות עצומות עדיין ישנם יהודים נאמנים לה' ולתורתו הרוצים לעבדו בכל לב ונפש, מזה ההנאה נעשה התעוררות אצל השי"ת בעצמו כביכול [ונקרא בלשונם הקדוש התעוררות מיניה וביה (ממנו בעצמו)], ובהו הכח התחיל לברוא את העולמות.

והנה כל זה נכון בראשית הבריאה שעדיין לא היה שום מציאות של נבראים, אבל בכל שבת ושבת שכבר יש ב"ה עולמות ויש נבראים, היה מן הנכון שקדושת שבת לא ירד רק על ידי איתערותא דלתתא, אכן זה הוא המתנה הגדולה של 'שבת קודש' שהוא דומה למעשה בראשית כמו שאומרים בנוסח הקידוש זָרְכוּן לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, וכן בתפלות השבת אומרים כמה פעמים הַמְּדַת יָמִים אוֹתוֹ קְרֵאתָ זָכַר לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, והדמיון הוא, שהוא קדוש מעצמו ואינו צריך התעוררות התחתונים, ולזה אומרים הַמְּנַחֵל מִנְּנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּקִדְשׁוֹ יָמִים שֶׁבֶת קִדְשׁ, כי לזכות לאור המועדים נצרך עבודה, מה שאין כן לאור יום השבת זוכין לה בלי מלאכת עבודה, ולכן נקרא יום המנוחה.

וזה הטעם בראשית נתינת השבת היתה עוד קודם מתן תורה, כאמרם ז"ל שבת במרה נצטוו, כי על כל מצוות התורה הוצרך השי"ת להמתין עד שיאמרו בני ישראל נעשה ונשמע, שזה הוא האיתערותא דלתתא, אבל יום השבת אין צריך איתערותא לכן הקדים נתינתה.

